

MARJO MELA

KERTA KAIKKIAAN VÄÄRIN YMMÄRRETTY!

Suomen Pisa-tulokset ovat jälleen heikentyneet. Hallitusta myöten pohditaan nyt, mikä tähän olisi syynä. Älypuhelimet ovat juuri nyt kaikkein suosituin ja helpoin selitys. On toki esitetty muitakin syitä: avokonttorikoulut, ilmiöoppiminen, inklusio, itseohjautuvuus.

Rihvelin numerossa 2/23 julkaistussa artikkelissa opetusministeriön neuvottelevan virkamiehen Aleksi Kaleniuksen mukaan oppimistulosten lasku on alkanut 2000-luvun alussa, eli 1990-luvulla olimme huipulla. Suomen tulokset ovat edelleen verrattain hyviä, mutta heikosti osaavien määrä on kasvanut ja heillä on ongelmia nimenomaan perustaidoissa, kuten lukemisessa, laskemisessa ja kirjoittamisessa. Suomessa voi näköjään peruskoulun läpäistä ilman perustaitoja. Toisella asteella sitten ihmetellään tätä tilannetta.

Myös arviointikäytännöt vaihtelevat eri kouluissa. Peruskouluun ovat hivuttautuneet Ruotsin mallin mukaiset "glädjebetygit" eli oppilaan osaamiseen nähden liian korkeat arvostamat, jotta kenellekään ei tulisi paha mieli. Yhtenä

syynä vaihtelevana arviointiin voivat olla myös Opetushallituksen arviointikriteerit, jotka monien opettajien mielestä ovat hyvinkin tulkinnanvaraisia. Kysyin lukioyhmältäni, kenellä on ollut arvostana 7 eli tyydyttävä peruskoulun aikana jossain aineessa. Yhdellä oli ollut kerran seiska teknisessä työssä!

Arviontia pitäisikin saada realistisemmaksi, sillä muuten oppilaat eivät ole tasa-arvoisessa asemassa hakeutuessaan toiselle asteelle, koska toiset ovat saaneet huomattavasti heppoisimmilla perusteilla hyviä arvostanoja kuin toiset.

Suomalaista koulua on 2000-luvulla uudistettu nopealla tahdilla. On otettu käyttöön digiloikka, avokonttorikoulut ja itseohjautuvuus. Jopa alakoulun nuorimpia oppilaita koskevia uudistuksia on kuitenkin pitkälti tehty ilman riittäviä tutkimustuloksia niiden hyödyistä. Vastaväitteitä ei vastarannankiiskeiltä ole juuri suvaittu. Jotkut kasvatustieteen professorit ovat sitä mieltä, ettei opettajia, poliitikkoja ja kansalaisia saa järkyttää valtavirrasta poikkeavilla tutkimustuloksilla.

Olivatko nämä asiaan vihkiytyneet sitten oikeassa? Eivät. Seiniä on kouluihin lisätty, jotta saataisiin opiskelurauha, on osittain palattu paperikirjoihin ja nyt on ruvettu hämmästelemään itseohjautuvuutta. Asia vain on psykologian kannalta niin, että kaikki eivät ole kovin itseohjautuvia edes aikuisina!

Tutkimusta tehdään maailmassa paljon, ja Suomessa olisi hyvä tutustua myös muissa mais-

HENRY EASTMAN BENNETT, A MANUAL OF MODERN SCHOOL MANAGEMENT 1917. UNIVERSITY OF CALIFORNIA LIBRARIES.

sa julkaistuun tutkimukseen esimerkiksi itseohjautuvuudesta. Ei opettaminen tai tutkimus ole sen kummallisempaa muuallakaan.

Pisan osalta kysymys kuuluu, mitä on tehty väärin ja missä on ongelmia. Vaikka tulokset eivät ole mitenkään erityisen huonot, on hälyttävää, että esimerkiksi heikkojen oppilaiden määrä on kasvanut nopeasti. Tämä on suuri ongelma, sillä useilla oppilailla ei ole tarvittavia taitoja toisen asteen opiskeluun. Myöskään maahanmuuttajataustaisten oppilaiden kohdalla suomalainen koulu ei ole onnistunut kovinkaan hyvin. Vaatimustasoa tulisi ilmeisesti nostaa, jotta heilläkin olisi mahdollisuus selvittää toisen asteen opinnoista.

Opetussuunnitelman perusteista vastaava Opetushallitus on nyt ollut ihmeissään, kun sen tekemisiä on ryhdytty kyseenalaistamaan. Se on vedonnut siihen, että sillä on lakisääteinen tehtävä laatia niiden perusteita ja opetussuunnitelmassa mainitut opetusmenetelmät on ymmärretty väärin. Vastuuta OPH ei halua ottaa, sillä sen mukaan kunnat viimeistelevät opetussuunnitelmat. Näin onkin, mutta kunnat eivät voi kovin paljon muuttaa näitä perusteita! Opetushallituksen tiedottamisessa opetussuunnitelmien suhteen näyttää olevan isoja ongelmia.

Yliopistossa opettajia kouluttavat kasvatus-tieteilijät eivät ole yleensä opettaneet kouluissa, eikä heillä siksi useinkaan ole käytännön kokemusta, mutta silti he hyvin mielellään osallistuvat opetussuunnitelmien laadintaan ja esiintyvät

opetusmenetelmien asiantuntijoina. Tieteelle tyypillistä ovat monenlaiset näkemykset, mutta kasvatustiede vaikuttaa tässä jotenkin yksioikoiselta.

Suomalainen peruskoulu vaatisi täysremontin esimerkiksi arviointiin. Myös opettajia pitäisi kuunnella, eikä vain kuulla. Meille on kouluhallintoon ja yliopistoihin pesiytynyt erilaisia asiantuntijoita, joiden mielestä juuri heillä on painavaa sanottavaa koulutuksen uudistamisesta, mutta mihin se on johtanut? Huonompiin tuloksiin. Ja vastuuta ei ota kukaan!

Katsotaan nyt, mitä konkreettista koulutukseen on tulossa tulevaisuudessa ja millä perusteella. Paluuta menneisyyteenkään ei ole, sillä yhteiskunta on muuttunut niin paljon. Kuitenkin aikaisemmin hyviksi todettuja käytäntöjä voisi palauttaa. ■

MARJO MELA
PÄÄTOIMITTAJA

